

מכללת יעקב הרצוג
ימי עיון בתנ"ך
קיץ תשס"ח

בס"ד 25.4.321

יונה הנביא - שלוש הרפעות בספר מלכים - מקורות - יעקב מדן

תלמוד ירושלמי מסכת סנהדרין פרק י"א ה"ה

אמר רבי יונה יונה בן אמיתי נביא אמת היה את מוצא בשעה שאמר לו הקב"ה קום לך אל נינוה העיר הגדולה וקרא עליה כי עלתה רעתם לפני אמר יונה יודע אני שהגוים קרובי תשובה הן והריגי הולך ומתנבא עליהם והם עושין תשובה והקב"ה בא ופורע משונאייהן של ישראל ומה עלי לעשות לבריות

2. שבת דף גה עמוד א

מאימתי תמה זכות אבות? אמר רבי: ממות הושע בן בארי, שנאמר אגלה את נבלתה לעיני מאהביה ואיש לא יצילנה מידי. ושמואל אמר: מימי חזאל, שנאמר וחזאל מלך ארם לחץ את ישראל כל ימי יהואחז וכתוב ויחן ה' אותם וירחמם ויפן אליהם למען בריתו את אברהם יצחק ויעקב ולא אבה השחיתם ולא השליכם מעל פניו עד עתה. רבי יהושע בן לוי אמר: מימי אליהו, שנאמר ויהי בעלות המנחה ויגש אליהו הנביא ויאמר ה' א--לוהי אברהם יצחק וישראל היום יודע כי אתה א--לוהים בישראל ואני עבדך ובחברך עשיתי את כל הדברים האלה וגו'.

3. ספרי זוטא פיסוקא יד

וכן את מוצא שהקב"ה מצוה את אליהו ואמר לו ואת יהוא בן נמשי תמשח למלך על ישראל ואליהו צוה את אלישע ואלישע שלח את יונה ומשחו שנה' ואלישע הנביא קרא לאחד מן הנביאים מיכן למדנו ששלוחו של אדם כמותו

סדר עולם רבה פרק יח

וילך אלישע לדמשק ומשח את חזאל למלך על ארם, ושלח את יונה בן אמתי ומשח את יהוא ברמות גלעד

4. פירקי דרבי אליעזר פרק ט

בחמישי ברח יונה מפני א--לוהיו, ולמה ברח מפני שפעם אחת שלחו להשיב את גבול ישראל ועמדו דבריו, שנ' הוא השיב את גבול ישראל פעם שנייה שלחו לירושלם להחריבה ועשה הקב"ה פרום רחמיו וניחם על הרעה ולא חרבה, והיו קוראין אותו נביא שקר, פעם שלישיית שלחו על נינוה להחריבה, דן דין יונה בנינו לבין עצמו ואמ' יודע אני שהגוים קרובי תשובה הן עכשו הן עושין תשובה, והקב"ה שולח רגזו על ישראל ולא עוד אלא די שישראל קורין אותי נביא שקר אלא אף אומות העולם,

5. פירקי דרבי אליעזר פרק לב

מניין אנו למדין מאליהו התשבי שהלך לו לצאת וקבלתו אשה אלמנה בכבוד גדול אמר של יונה ומפיתו ומשמן יצהרו היו אוכלין ושותין הוא והיא ובנה, שנ' ותאכל היא והוא בזכות אליהו אכלו, לאחר ימים חלה בן האשה ומת, שנ' ויהי אחר הדברים האלה חלה בן האשה וכו'

6. זוהר כרך ב (שמות) פרשת ויקהל דף קצו עמוד א

ד"א מי עלה שמים דא אליהו, וירד דא יונה דנחת ליה בנא גו תהומי לעמקי ימא, יונה מחילא דאליהו קא אתא, אליהו סליק יונה נחית, דא שאיל נפשיה למימת ודא שאיל נפשיה למימת ובגין כך אקרי בן אמתי, וכתוב (מלכים א יז) ודבר יי' בפניך אמת, מי צרר מים דא אליהו דצרייר צוררא דמיא בעלמא ולא נחתו טלא ומטרא דשמיא, בשמלה, דא אליהו דהוה (נ"א מחי באדרתיה) מייתי אדרתיה למעבד נסין, מי אסף רוח בחפניו, דא אליהו דאהדר רוחא דבר נש לגו מעוי, (אסף כמה דאתמר (מלכים ב ה) ואסף המצורע), מי הקים כל אפסי ארץ, דא אליהו דלבתר דצרר מים ואומי על (ס"א מטרא) שמיא לבתר אהדר בצלותיה ואוקים פל עלמא ונחית מטרא ואתייהב מווצא לכלא, מה שמו דא אליהו ומה שם בנו דא אליהו, מה שמו כד סליק לעילא אליהו, ומה שם בנו כד נחית לתתא ואתעביד שליחא למעבד נסין אליהו שמיא,